چرا حضرت فاطمه زهرا(س) را محدثه نامیدند؟

محدث و محدّثه (به کسر دال و تشدید آن) به معنای «سخن گوینده» است. محدّث و محدّثه (به فتح دال و تشدید آن) هم به معنای کسی است که با او سخن گفته می‌شود؛ در روایت امام صادق(ع) در تعریف محدث آمده است: وَ أَمَّا الْمُحَدَّثُ فَهُوَ الَّذِي يَسْمَعُ كَلَامَ الْمَلَكِ وَ لَا يَرَى وَ لَا يَأْتِيهِ فِي الْمَنَامِ؛ اما محدث کسی است که سخن فرشته را می‌شنود اما او را نمی‌بیند و در خوابش هم نمی آید.

سخن گفتن ملائکه با صدیقه کبری(س)

حضرت فاطمه(س) بدین خاطر به این نام خوانده می‌شود که ملائکه با حضرت سخن گفته‌اند، چنانکه در روایات زیادی آمده است. سخن گفتن ملائکه با عده‌ای از مردان و زنان در امت‌های گذشته و در این امت از جمله مطالب مورد اتفاق شیعه و سنی است. علامه امینی در کتاب ارزنده‌اش «الغدیر» درباره این یاره می گوید: امت اسلامی همگی بر این مطلب اتفاق نظر دارند که در این امت به‌سان دیگر امت‌های گذشته کسانی بوده‌اند که به آنان حدیث گفته شده و به اصطلاح «محدث» (به صورت اسم مفعول و فتح دال) بوده‌اند. رسول خدا(ص) نیز به این مطلب خبر داده، چنانکه از طریق سنی و شیعه در کتب صحاح و مجموعه‌های حدیثی معتبر وارد شده است. محدث کسی است که بدون اینکه پیامبر باشد و بدون اینکه صورت ملائکه را ببیند، ملائکه با او صحبت کرده‌اند و یا اینکه در دلش چیزی می افتد و به الهام می‌شود و به صورت کشف و الهام از سوی خداوند متعال علمی به او آموخته می‌شود یا در دل او حقایقی که بر دیگران پوشیده است، روشن می‌شود. بنابراین وجود چنین کسانی در امت مورد دلیل و اتفاق همه است. فقط اختلاف در مصداق چنین افرادی است که به عقیده شیعه، حضرت علی(ع) و دیگر امامان معصوم از محدثین هستند.

هر محدثی امام نیست

در امت، افرادی محدث وجود داشتند، همان گونه که در امت‌های پیشین بودند. امیرالمومنین و ائمه معصومین دانسته‌اند محدث هستند، ولی نبی نیستند. این خصوصیت از ویژگی‌های آنان و منحصر به آن بزرگواران نیست، بلکه حضرت فاطمه(س) دختر بزرگوار حضرت رسول(ص) نیز «محدثه» بود، همچنین سلمان محدث بود، آری، تمام امامان از اهل بیت و عترت طاهرین محدث بودند، ولی هر محدثی امام نیست

محدثه، نامی که خدا بر فاطمه(س) نهاد

امام صادق(ع) در روایتی که نام‌های حضرت زهرا(س) نزد خدا را برمی‌شمارد، یکی از نام‌های ایشان را «محدثه» معرفی می فرمایند. محدثه به معنای سخن گفته شده است. در حدیثی از امام باقر(ع) آمده است که امام صدای ملک را می‌شنود، اما او را نمی‌بیند، در روایات دیگر از شخصی که ملک را نمی‌بیند، اما صدای او را می‌شنود با عنوان «محدث» نام برده شده است. روایت دیگری بیان می کند که ائمه اطهار(ع) همان «محدثون» هستند، یعنی در واقع ائمه اطهار(علیهم‌السلام) نیز مخاطب فرشته و ملک قرار می گرفته‌اند. حضرت زهرا(س) نیز به لقب «محدثه» نزد خدا ملقب شده‌اند، چون مخاطب ملکی قرار می گرفته‌اند و آن ملک به وجود مقدس ایشان خبر داده می داده است. در کتاب کافی روایتی موجود است که شخصی از امام صادق(ع) درباره مصحف فاطمه(س) سوال پرسید و حضرت در مورد چگونگی فراهم آمدن این مصحف فرمودند: «حق این است که فاطمه(س) پس از رسول خدا(ص) ۷۵ روز زنده بود و اندوه فراوانی از مرگ پدرش در دل داشت و جبرئیل می آمد و او را سرسلامتی می داد و در مرگ پدر تسلیت می‌گفت و او را خوشدل می‌داشت و از پدرش و جایگاه وی به او گزارش می‌داد و از آنچه پس از وی برای ذریه‌اش پیش آید به او خبر می‌داد و حضرت علی(ع) آنها را می‌نوشت، این موضوع مصحف فاطمه(س) است».

امیرالمومنین، کاتب مصحف فاطمه(س)

از این گزارش مشخص می‌شود که حضرت زهرا(س) نیز مخاطب ملائکه قرار می‌گرفته‌اند و از آنها خبرهایی را دریافت می کرده‌اند، از متن بعضی از روایات دیگر مشخص می‌شود که مصحف فاطمه(س) منبع علم ائمه(ع) در بعضی از علوم بوده است و آن ذوات مقدسه از آن مصحف استفاده می کرده‌اند. نکته لطیف در باب مصحف حضرت فاطمه(س) آن است که امام علی(ع) آنچه را بر فاطمه زهرا(س) نازل می‌شده، کتابت می‌فرموده‌اند. حضرت علی(ع) در زمان رسول خدا هم هنگام نزول وحی، آیات را برای پیامبر(ص) کتابت می‌فرمودند. پس علی بن ابیطالب هم کاتب وحی نبی بوده‌اند و هم کاتب دختر بزرگوار ایشان.

الگوی رفتاری
حضرت زهرا علیهاالسلام
در خانواده (بخش دوم)

آیین همسرداری

زندگی درخشان و پر از مبارزه دختر گرامی پیامبر اسلام(ص) سرشار از نکات تربیتی و اخلاقی است که می تواند برای بشر امروز و خصوصا زنان مسلمان یک الگو و اسوه کامل ایمانی باشد. زندگی پرفرازونشیب حضرت زهرا(س) از تولد تا شهادت درس‌هایی دارد که با دقت در آنها می‌توان در کوره‌راه‌های زندگی و پستی و بلندی‌های آن سرمشقمان باشد. در سلسله مطالب پیش‌رو کوشیده‌ایم تا بخشی از نکات درس‌آموز زندگی آن حضرت را بیان کنیم. اینک بخش دوم را می‌خوانید.

پیامبر اکرم(ص) فرموده‌اند: جهاد المرأة حسنُ التبعّل؛ جهاد زن همسرداری نیکوی اوست. پیامبر(ص) این سخن را در جواب زنانی دادند که از ایشان سوال کردند: چرا همه فضیلت‌ها مخصوص مردان است و باب جهاد و شهادت به روی ما بسته شده است. ما چگونه می توانیم از ثواب این فضیلت عظیم بهره‌مند شویم؟

علت اینکه همسرداری نیکو برای زنان، مساوی و هم‌تراز با جهاد و از جان گذشتگی مرد دانسته شده است، عظمت و حساسیت موفقیت و نقش زن در خانواده و در برابر همسر است. کلید آرامش، انضباط، استحکام و صمیمیت خانواده به دست زنان است و به‌دنبال آن موفقیت و آسودگی خاطر مرد نیز، به نوع رفتار و برخورد زن درون خانه بستگی دارد. در ادامه به مواردی از آیین همسرداری در الگوی رفتاری حضرت زهرا(س) اشاره می‌کنیم.

۱- عشق و محبت توام با احترام به همسر

از اهداف مهم در ازدواج، آرامش و رابطه محبت‌آمیز میان زوجین است. برقراری روابط عاطفی، نقش مهمی در استحکام خانواده و حسن رابطه و سازگاری زن و شوهر دارد. خداوند در آیه ۲۱ سوره روم، به اصل وجود عشق و احساس محبت متقابل بین زن و شوهر اشاره فرموده است: «از نشانه‌های خداوند این است که از نوع خودتان، همسرانی برای شما آفرید تا در کنار آنان آرامش یابید و میانتان دوستی و رحمت نهاد».

یکی از عوامل مهم در تحقق عشق و محبت میان همسران بیان و اظهار آن است. چه بسا کسانی که در قلب محبت فراوانی نسبت به همسرشان دارند، ولی توانایی ابراز آن را ندارند. درحالی که گفتن جملاتی که حاکی از محبت زوجین نسبت به هم است، در رفع بسیاری از نزدیدها و سوءظن‌ها کمک می کنند.

۲- شناخت همسر و آشنایی با ابعاد روحی و شخصیتی او

از عوامل انس و الفت در خانواده و استحکام آن، شناخت حالات و روحیات یکدیگر و درک متقابل است. در صورت درک صحیح روش و رفتار همسر، طرف مقابل می تواند در برابر آن واکنش مناسبی نشان دهد و با شناخت موقعیت او راحت‌تر از خطاها و لغزش‌های احتمالی همسرش گذشت کند، زیرا بسیاری از اختلاف‌ها ناشی از بدفهمی‌ها و سوء تفاهم‌هاست. حضرت فاطمه(س) در مدت کوتاه زندگی خود با امام علی(ع)، حقیقت وجودی و روحیات حضرت علی(ع) را می‌شناخت و زمانی که دیگران از فهم و درک رفتار ایشان ناتوان بودند، حضرت فاطمه(س) آنها را راهنمایی می کرد و با خصوصیات رفتاری امام آشنایشان می‌ساخت.

۳- پرهیز از تقاضای نامقدور

با رشد اقتصادی و مسوولیت هزینه‌های خانواده، بر عهده مرد و او موظف است از نظر اقتصادی همسر و فرزندانش را تامین کند و این به‌دلیل نقش و بزه زنان در خانواده است. زنان باید بتوانند آسوده‌خاطر به پرورش کودکان و انجام وظایف همسری بپردازند. بنابراین درخواست لباس، زینت و لوازم منزل و امثال آن خواسته‌هایی است که معمولا هر زنی به خود اجازه می‌دهد تا از همسرش طلب کند، اما حضرت زهرا(س) همسرش را برای این تقاضاها و خواسته‌ها به زحمت نمی‌انداخت. فاطمه(س) از رسول خدا(ص) آموخته بود که «هر زنی با شوهر خود مدارا نکند و او را به چیزی بگمارند که قدرت و توان آن را ندارد، هیچ کار نیکی از او قبول نخواهد شد و در حالی خدا را ملاقات خواهد کرد که خداوند بر او خشمناک است».

۴- قناعت و سادگی زندگی

وارستگی و ساده‌زیستی هم، از نقاط برجسته حیات فاطمی است که در زندگی کوتاه حضرت نمودهای زیبایی داشته است. زهد و ساده‌زیستی حضرت، همیشه به معنای فقر و چیز روزگار نبود. حضرت خدیجه(س)، مادر بزرگوارشان هم با اینکه زن ثروتمندی بود، همه اموالش را در راه خدا انفاق کرد و خود در کمال سختی، اواخر عمر را در شعب ابیطالب گذراند. زندگی ساده حضرت فاطمه(س) نیز حاصل انتخابی عارفانه و عاشقانه بود. گویی حضرت فاطمه(س) از همان آغازین لحظات ورود به خانه امیرالمؤمنین، با پوشش لباس عروسی این راه را برگزیده بود.

۵- تقسیم کار در خانه فاطمه زهرا(س)

از ویژگی‌های خانواده متعادل و موفق، تقسیم کار مناسب و منصفانه مسوولیت‌های موجود در خانه و خانواده است. وقتی اعضای خانواده به‌طور مشترک در کارها و مسوولیت‌های خانه سهیم باشند، کارها با عدالت توزیع می‌شود. تقسیم کار در صورتی بر پایه عدالت است که به شئونات و استعدادهای تکوینی زن و مرد توجه شود. در مورد زن، مهم این است که لطافت و ظرافت روحیه او، پوشیدگی و دوری نامحرمان و توانایی وی در انجام امور مورد توجه قرار گیرد. در زندگی حضرت فاطمه(س) و امام علی(ع) این تقسیم کار به بهترین شکل صورت گرفته بود. تقسیم کار را پیامبر اکرم(ص) پیشنهاد دادند. تدبیر کارهای منزل بر عهده حضرت زهرا(س) و اداره بیرون منزل بر دوش حضرت علی(ع) قرار گرفت.

اهمیت و جایگاه تسبیح حضرت زهرا(س)

حدیث اول: امام صادق(ع) فرمود: مَنْ سَبَّحَ تَسْبِيحَ فَاطِمَةَ(س) قَبْلَ أَنْ يَثْنِيَ رِجْلَيْهِ مِنْ صَلَاةِ الْفَرِيضَةِ غُفِرَ لَهُ وَ بُدِّلَ بِالتَّكْبِيرِ؛ هر که بعد از نماز واجب و قبل از آنکه روی از قبله برگرداند، خداوند متعال را به تسبیح حضرت فاطمه(س) مورد تقدیس قرار دهد و تسبیح را با الله‌اکبر آغاز کند، خداوند او را مورد عفو و بخشش قرار می‌دهد. (بحارالانوار، ج ۸۳، ص ۳۳۲)

حدیث دوم: امام صادق(ع) فرمود: تَسْبِيحُ الزَّهْرَاءِ فَاطِمَةَ(س) فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ صَلَاةِ أَلْفِ رَكْعَةٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ؛ تسبیح فاطمه زهرا(س) بعد از نماز واجب نزد من محبوبتر است از هزار رکعت نماز در هر روز. (بحارالانوار، ج ۸۳، ص ۳۳۱)

حدیث سوم: امام صادق(ع) فرمود: مَنْ يُسَبِّحْ تَسْبِيحَ فَاطِمَةَ(س) فَقَدْ ذَكَرَ اللهَ الذِّكْرَ الْكَثِيرَ؛ هر کس خداوند را با تسبیح فاطمه زهرا(س) ذکر بگوید، ذکر کثیر گفته است. (بحارالانوار، ج ۸۳، ص ۳۳۱)

خبر

بازدید رئیس شورای اقامه نماز شرکت ملی صنایع پتروشیمی از منطقه ماهشهر و بندر امام خمینی(ره)

حجت‌الاسلام محسن محمدپور، مشاور فرهنگی مدیرعامل و رئیس شورای اقامه نماز شرکت ملی صنایع پتروشیمی به منظور سرکشی و آشنایی با روند فعالیت شرکت‌های پتروشیمی مستقر در ماهشهر و بندر امام خمینی(ره) از شرکت‌های پتروشیمی این منطقه بازدید کرد. در این بازدیدها، مدیران عامل، گزارشی از روند فعالیت‌ها در حوزه تولید و همچنین فعالیت‌های فرهنگی و مسئولیت‌های اجتماعی ارائه کردند. مشاور فرهنگی مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی ضمن تقدیر از تلاش‌های مدیران عامل و کارکنان پویژه عوامل فرهنگی، تعامل سازنده روحانیون و ائمه جماعت با مدیران و کارکنان را عاملی تاثیرگذار در روند تولید و ایجاد نشاط دینی و معنوی در آنان دانست و در زمینه توجه جدی به جایگاه سرمایه انسانی و همچنین اهمیت خانواده و توجه به معیشت آنها راهکارهایی ارائه کرد. توصیه و تاکید بر اجرای برنامه‌های مذهبی مانند اقامه نماز جماعت با رعایت پروتکل‌های بهداشتی با توجه به بهتر شدن شرایط منطقه از جمله خواسته‌های رئیس شورای اقامه نماز صنایع پتروشیمی از مدیران عامل و دبیران ستاد اقامه نماز بود. دیدار و گفت‌وگو با ائمه جمعه منطقه از دیگر برنامه‌های این سفر بود. حجت‌الاسلام محمدپور در این دیدارها، ضمن ارائه توضیحاتی از برنامه‌های شرکت‌های پتر و شیمی منطقه در حوزه مسوولیت‌های اجتماعی و اهتمام مدیران عامل بر ضرورت انجام این مهم برای رفع محرومیت‌ها و گام‌های مهمی که تاکنون در منطقه برداشته شده مطلع شد. وی همچنین از ائمه جمعه خواست تا ضمن حضور در مجتمع‌های پتروشیمی و نشست با مدیران عامل، به میزان بیشتری در جریان روند فعالیت این شرکت‌ها قرار گیرند. شرکت در برنامه‌های مسابقات قرآنی کارکنان و خانواده‌ها و برخی محافل مذهبی و ایراد سخنرانی از دیگر برنامه‌های مشاور فرهنگی و رئیس شورای اقامه نماز صنایع پتروشیمی در این سفر کاری یک هفته‌ای بود.